

NORSK RENESSANSE

De ble designet i en annen tid, men står seg like godt den dag i dag. Nå blir stadig flere norske klassikere relansert, og produktene tilgjengelige for flere enn bare entusiaster og vintagesamlere.

TEKST: NIKLAS HART FOTO: PRODUSENTENE

Møbelprodusenten Fjordfiesta ble etablert i 2001, med mål for øye å relansere Hans Brattruds Scandia-stoler. Her en hvitmalt variant av Scandia Senior, samt en svart variant av benken Krobo, designet av Torbjørn Afdal i 1960. Siden har også Anderssen & Voll designet tilbehør til benken, fjordfiesta.com.

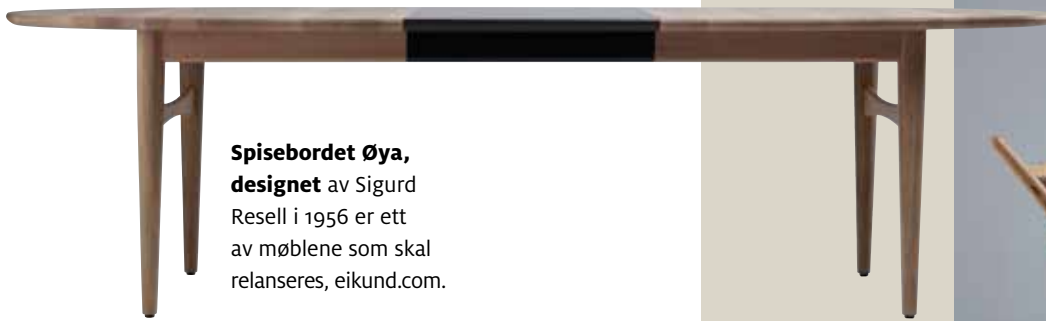
FLERE RELANSERTE KLASSIKERE:

- Stolen Bambi av Rastad & Relling, Fjordfiesta.
- Evja kaffebord av Torbjørn Bekken, Eikund.
- Veng lenestol av Torbjørn Bekken, Eikund.
- Birdy lampe av Birger Dahl, Northern.
- Dokka pendel av Birger Dahl, Northern.
- Butterfly vegglampe av Sven Ivar Dysthe, Northern.
- Stolene Popcorn og Planet av Sven Ivar Dysthe, Foraform.
- Lenestolen Siesta av Ingmar Relling, Hjelle.
- Lenestolen Falcon av Sigurd Resell, Vatne møbler.
- Lenestolene Vatne 965 og Vatne 807 av Fredrik Kayser, Vatne møbler.

Glasspendelen

Dahl ble designet av Birger Dahl i 1956, og installert i Stortinget to år senere. Lampen ble relansert i 2016, northern.no.

Spisebordet Øya,
designet av Sigurd
Resell i 1956 er ett
av møblene som skal
relanseres, eikund.com.

Samtidig som unge norske formgivere hevder seg på den internasjonale designscenen, er også fortidens designere i ferd med å bli oppdaget. Eller gjenoppdaget. Da vandrestillingen Norwegian Icons samlet og viste norske møbler og interiørprodukter for et internasjonalt publikum, ble det tydelig at også den norske designhistorien er rik og variert. Da dreide det seg om å vise vintagemøbler, utvalgte perler 40-70-tallet. Nå blir mange av disse moderne klassikerne satt i produksjon igjen. Og kanskje har vi bare sett begynnelsen?

EIKUND

BLÅSER LIV I NORSK DESIGNARV

Industridesigner Morten Hippe og de andre idealistene i Eikund har saumfart arkiver og gamle loft på jakt etter tegninger av norske møbelklassikere. De har allerede satt flere av dem i produksjon igjen, og dette er bare begynnelsen.

Er et møbel designet for over femti år siden automatisk en klassiker?

Nei! Møbelet må ha noe ekstra ved seg, ha et eget særpreg. Hva dette ekstra er varierer, det kan for eksempel være at overgangen mellom ryggen og bakbena på en spisestol er en gjennomtenkt detalj av høy kvalitet. Tittelen som klassiker er noe som må fortjenes.

Hvilke kvaliteter ser dere etter i et møbel når dere vurderer å sette det i produksjon igjen?

Vi har fra starten av sett etter møbler i heltre. I tillegg ser vi etter de riktige detaljene i form og sammensetning. Møblene må føles tidløse og ikke retro. De må være forenklete og elegante. Og så må formgiveren være en person som har hevdet seg i sin karriere på en eller annen måte.

Hvordan har dere skaffet dere rettighetene

til å sette gamle møbler i produksjon igjen?

Alle rettighetshavere synes det vi gjør i Eikund er stas, de ønsker jo at arven blir tatt vare på og hjelper oss med å vise frem gullet med stolthet.

Forsøker dere å forbedre designet når dere setter i produksjon igjen?

Vi ønsker alltid å være tro mot originalen, men noen ganger er det nødvendig å justere litt. Møblene som ble designet på den tiden ble ofte forenklet på grunn av kost, det har vi sett ved å sammenligne tegning opp mot produsert original. Det har derfor vært viktig for oss å heve nivået litt der det trengs. Vi føler ikke at vi fjerner noe fra originalen, snarere at vi gir den en ekstra boost inn i fremtiden.

Hvordan går dere frem?

Det begynner med analyse av produsert original eller arbeidstegning, deretter forming av en digital modell i 3D. Denne modellen gir oss alle delene som man kan se hver for seg, men også sammen som et helt produkt. Man lager først en versjon som er lik den originale, og så begynner vi å justere der det trengs. Deretter lager vi enkle mock-ups (enkel fullskalamodell, journ. anm.) for deretter lage en hel prototyp.

Hvordan skiller materialbruken seg fra de originale de reproduserte møblene seg fra de originale?

Tidligere brukte man palisander, mahogni og teak, men nå går vi for eik og valnøtt. Og så benytter vi oss av natur hud fremfor syntetiske materialer. Ellers tror jeg ikke endringene er merkbare for folk flest. Og i den grad man legger merke til en forskjell, skal det være en positiv oppdagelse.

Hvorfor tror dere at et møbel på nytt kan ha være interessant når det først er tatt ut av produksjon?

Noen av produktene vi lager hadde suksess i sin tid, men døde muligens ut på grunn av trendsifte eller mangel på videre satsing. Andre produkter var forut for sin tid, ➤

Loungestolen Krysset er et av de mest kjente og karakteristiske norske møblene fra Scandinavian Design-perioden. Stolen ble designet av Fredrik A. Kayser i 1955, da han jobbet for Rastad & Relling Tegnekontor. Nå er den tilbake, eikund.com.

Lenestolen 1001 ble designet av Sven Ivar Dysthe i 1960, og relansert i 2017. Originalen var i palisander, mens dagens versjon er i valnøtt, fjordfiesta.com.

Stolen Popcorn ble designet av Sven Ivar Dysthe til Henie Onstad Kunstsenter i 1968. Den ble relansert av ForaForm i 2012.

Modell 58, også kalt Grorudstolen, design Hans Bratrud (1933–2017), ble første gang lansert på utstillingen Ønskehjemmet under «Bygg – reis deg»-dagene på festningsplassen i Oslo i 1958. Stolen ble den gangen produsert av A. Grasaasen's Fabrikker på Grorud. Stolen inngikk i den norske utstillingen Norwegian Presence i forbindelse med møbelmessen i Milano i år.

Lenestolen Modell 711

ble designet av Fredrik A. Kayser i 1960, og produseres nå i eik eller valnøtt, hjelle.no.

Tias Eckhoffs kaffekjele ble designet i 1964, men gikk snart ut av produksjon. I fjor gikk datteren Sigrid Eckhoff og kaffeekspert Ola Brattås sammen om å gjøre noen forbedringer, og nå er kjelen igjen i produksjon, ostableware.com.

de var for nytenkende og annerledes. I dag er det flere trender samtidig, på flere områder, også innen grafisk design, bildesign, arkitektur, mote og så videre. Klassiske møbler har nå fått sin faste plass sammen med moderne samtidsdesign, og jeg har troen på at det er rom for alle typer uttrykk i markedet.

Kan satsingen på døde designere og gammel design kan gjøre det vanskeligere for unge designere å nå gjennom?

Nei. Om et firma som Eikund kommer med den glemte norske arven så tror jeg heller dette styrker Norge som designnasjon.

Er reproduksjon av gamle møbler også et idealistisk prosjekt?

På en måte. Jeg føler at norsk designhistorie må bevares og slås for. Det hadde vært utrolig trist om det bare hadde blitt glemt. Så vi er nok alle idealister.

Hvilke relanseringer jobber dere med fremover?

Uten å avsløre for mye kan jeg si at vi kommer med et spisebord av Sigurd Resell, en lenestol av Torbjørn Afdal, pluss en spise-stol av Fredrik Kayser nå i 2018.

Hvor mye er det egentlig å ta av?

Mye! Det er bare å glede seg.

OBJEKT

SNUBLET OVER SKATT FRA GRORUDDALEN

Det hele var en tilfeldighet, forteller Nicolai Gulliksen, som sammen med partnerne Kjetil Gudem og Preben Mehren driver den nyetablerte møbelprodusenten Objekt. De har allerede rukket å blåse støv av en glemt skatt.

Hva fikk dere til å sette Grorudstolen i produksjon igjen?

Vi lette egentlig etter prototyper av nye møbler som kunne passe til å bygge firmaet vårt. Vi skal drive med nye produkter og møbler, så vi ble litt paffe da vi oppdaget at stolen vi hadde kommet over på nettet var fra 1958. Den så ikke slik ut! Den er lett, nett og arketyrisk. Vi synes den passer fint til vår tid.

Hva gjorde dere videre?

Stolen viste seg å være norsk, designet av Hans Bratrud, og det var en kul oppdagelse. Men det fantes ingen tegninger eller annet teknisk underlag, alt var kastet. Men så fant vi stolen på finn.no, og kjøpte den av en eldre mann på Lambertseter for 750 kroner. Ettersom dette er en stablebar stol, trengte vi én til, og den fant vi i en bruk-butikk på Bjølsen.

Hvordan fikk dere rettighetene?

Vi kontaktet Hans Bratrud, som inviterte oss på smørbrød hjemme hos seg på Dokka. Han er jo mest kjent for Scandiastolen, men Grorudstolen var den første av han fikk satt i produksjon, og han ble glad for å vite at vi jobbet med å produsere den igjen.

Hvordan gikk dere frem for å få den produsert?

Vi kontaktet Sykkylven Stål AS, en bedrift som jobber med offshore og for fiskeindustrien, men som også er underleverandør til møbelindustrien. De kan bøye stål! Vi er veldig glade for at vi fikk muligheten til å få stolen produsert i Norge.

Hvilke endringer har dere gjort?

Spilene i ryggen var opprinnelig av dreide trepinner. For at stolen skulle tåle dagens bruk, ikke minst på restauranter og kafeer, ble disse laget i bolt (rundt stål, journ.anm.). Og setet produseres nå i eik, ikke i teak.

Finnes det flere klassikere man kan hente frem?

Vi har jo veldig mange flotte møbler her til lands, og så er det noen som er litt låst i sin tid. Men ja, vi tror det er mer å hente der ute.

VARIANT > CLASSIC

Norsk design og kompromissløs kvalitet,
produsert på Birkeland siden 1968.

Våre VVS-forhandlere gir deg den beste hjelpen til at du skal lykkes
med din baderomsdrøm. Se hele vårt utvalg av baderomsinnredninger
på foss-bad.no og finn din nærmeste forhandler.

The logo for Fossbad, featuring a stylized blue wave graphic above the brand name "Fossbad" in a bold, blue, sans-serif font.